

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 8. De Laicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

alendi tum multi Pontifices; tum continuus SS. PP. & aliorum
 lium sensus; tum multa miracula per ejusmodi Mendicantium
 patrata ostendunt. Contrarium tamen docent impudenter
 Messaliani sive Euchitæ negantes posse Religiosos se laboribus
 suo sustentare, sed potius debere in DEO confidere, & ab eo
 laboribus vivere. Deinde Wiclefus & Calvinus volentes
 debere Regulares ex proprio labore vivere, atque adeo
 posse licite mendicare, ne se periculo fame morientium
 nant, & legem Divinam ac humanam, quæ talem mendicantiam
 tatem voluntariam vetat, violent.

§. VIII.

De Laicis.

I. Per Laicos hoc loco nihil aliud intelligitur
 illi Homines, quibus nulla pars Ecclesiasticæ ac Spirituales
 functionis commendata est, de quibus sequentia
 proponit Catholica nostra fides.

II. Primum dogma est, licitum esse Christianis
 stratus gerere, & tribunalia, ac jus gladii possidere, &
 testimoniis S. Scripturæ in utroque testamento; tum
 plis Sanctorum; tum ex fine Principatus, qui est
 defendere alios, colligitur; nec enim hic finis ob
 lè possit, si quis Christianus seorsim vivere debet
 dogmati contrarius est error Anabaptistarum & Ther
 rum negantium tales Magistratus & judicia ullo modo
 tianis à Christo permessa esse.

III. Secundum dogma est, ejusmodi potestates
 impiis gratiâ DEI carentibus convenire posse; cum
 mentum Domini non sit gratia, sed natura; & ideo
 ra exempla afferri possint, quibus probetur, similem
 tem etiam impiis concessam fuisse. Contrarium
 gma tradiderunt Armacanus, Joan. Wiclef, & Jo
 fus volentes, præcipuum titulum Domini esse
 justitiam ac gratiam DEI.

IV. Tertium dogma est, posse Magistratum
 leges in conscientia obligantes; quia sicut Magistratus
 prium est leges condere juxta illud S. Scripturæ Pro
 me Reges regnant, & Legum Conditores iustia ducuntur.

legi propriam est in conscientia obligare; certe pleræque rationes, quæ probant legem Divinam obligare in conscientia, etiam de humana idem evincunt, uti fuse ostendit Bellarminus l. 3. c. 11. Huic tamen dogmati se opposuerunt inprimis Waldenses & Anabaptistæ, qui utrumque negant; deinde Calvinus, qui concedit quidem, leges à Magistratu ferri posse, sed eas in conscientia non obligare.

V. Quartum dogma est, licitum esse Christianis bella iusta gerere, uti tum testimoniis S. Scripturæ & SS. Patrum; tum exemplis plurimorum Sanctorum; tum auxiliis, quibus DEVS juvit talia bella gerentes; tum ex ipsa conservandæ rei publicæ necessitate fuse probat Bellarminus c. 14. contra Manichæos & Anabaptistas negantes ejusmodi bella licita esse, sed potius à Christo & Apostolis interdicta. Item contra Lutherum, qui saltem contra Turcas illicitum esse bellum contendit.

VI. Quintum dogma est, ad Magistratum quidem pertinere defensionem Religionis, non autem iudicium; quia Ecclesiam gubernandam non Magistratui politico, sed S. Petro & Successoribus commisit, defendere tamen eandem debent, quia unum corpus cum Ecclesiastico Magistratu constituent, atque adeò ea omnia, quæ Religionem vel animam corporis politici destruere possunt (qualis vel maxime foret libertas quilibet credendi) removerè tenentur. Oppositum tamen docent Brentius & Melancthon Magistratui politico non tantum defensionis, sed etiam iudicis officium committentes. Item Themistius Philosophus, qui Valentini Imperatori persuadere conatus est, ut omnes sectas admitteret, utpote gratissimum DEO opus, si pluribus modis colatur, quam libertatem etiam Germani aliqui Principes anno 1524. Spiræ petierunt.

VII. Sextum dogma est, posse Hæreticos ab Ecclesia damnatos publicis pœnis affici, eorumque libros penitus abstrahi; quia sic exigit mandatum DEI & Christi jubentium, ut omnes Prophetas & quoscunque alios pacem publicam turbantes occidi; atqui Hæretici & falsi Prophetæ sunt, & pacem turbant, quàm fures, adulteri, & latrones turbant. Contra hoc tamen docuit Joannes Huss, & post ipsum Lutherus vocat, ut potius juxta Christi monitum utraque crescere sineretur.

M

§. IX. De